

Српско археолошко друштво

**Међуопштински завод за
заштиту споменика културе
Суботица**

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

XLIII СКУПШТИНА И ГОДИШЊИ СКУП

Суботица, 14. – 16. октобар 2020. године

Програм, извештаји и апстракти

Организациони одбор скупа

др Леда Шилинг, директор, Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботица

др Неда Мирковић Марић, Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботица

МА Огњен Младеновић, секретар Српског археолошког друштва

др Адам Н. Црнобрња, председник Српског археолошког друштва

др Војислав Филиповић, потпредседник Српског археолошког друштва

Научни одбор скупа

проф. др Душан Михаиловић, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Адам Н. Црнобрња, Народни музеј у Београду

doc. dr Martina Blečić Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

prof. dr Boris Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

др Неда Мирковић Марић, Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботица

др Војислав Филиповић, Археолошки институт, Београд

Марин Бугар, Народни музеј, Крушевац

др Драган Милановић, Археолошки институт, Београд

др Наташа Миладиновић-Радмиловић, Археолошки институт, Београд

др Селена Витезовић, Археолошки институт, Београд

мр Александар Алексић, Завод за заштиту споменика културе Ниш

др Надежда Гавриловић Витас, Археолошки институт, Београд

др Мирослав Марић, Балканолошки институт САНУ

Приредили: Адам Црнобрња и Војислав Филиповић

Издавач: Српско археолошко друштво, Београд и Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботица

За издавача: Адам Црнобрња и Леда Шилинг

Штампа: Four Print, Београд

Тираж: 200

Бесплатан примерак

ISBN 978-86-80094-11-3

Република Србија

XLIII скупштина и годишњи скуп Српског археолошког друштва и штампање ове публикације финансирани су средствима Министарства културе и информисања и Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије

САДРЖАЈ

Поздравна реч.....	4
Програм XLIII годишњег скупа.....	5
Извештај о раду УО САД.....	12
Извештај о финансијском пословању САД.....	22
Извештаји о раду секција САД.....	24
Одбрањени радови на катедри за археологију.....	32
Записник са XLII скупштине САД.....	35
Самостални стручњаци у култури (обавештење).....	41
Резимеи.....	47

позног бронзаног и старијег гвозденог доба, односно хиљадугодишњем приоду између XIV и IV века пре нове ере. Овај временски интервал у већини домаћих периодизационих шема обухвата периде Гвозденог доба 1, 2 и 3, док је према унапређеној средњевропској периодизацији овај временски интервал подељен на неколико културних етапа које обухватају период од почетка Br D до краја Ha D фазе. Овај турбулентни миленијум прати развојни процес производње гвожђа у источном Медитерану, од његове иницијалне појаве (XIV-XIII век п.н.е.) у археолошким и писаним изворима, до развијене прерађивачке технологије и утилитарне употребе као основне сировине за производњу оруђа и оружја (VIII-IV век п.н.е.). Такав технолошки развој пропраћен је пакетом друштвених, културних и економских промена које су између осталог одразиле и на концепт насељавања у већем делу Старог света.

Положаји евидентираних локалитета су убицирани на топографке карте коришћењем ГИС софтвера, помоћу кога су такође извршене и основне просторне анализе налазишта. На тај начин су добијени пре свега прегледни подаци о диспозицији и дистрибуцији налазишта, што је уједно резултирало креирању детаљне археолошке карте за истраживању територију. Поред тога издвојене су топографске карактеристике интересних локалитета, на основу којих је формирана база података неопходна за статистичке анализе које указују на насеобинске трендове у параћинској области током периода позног бронзаног и старијег гвозденог доба.

Петар Милојевић, Археолошки институт
Војислав Филиповић, Археолошки институт

СКУПНИ НАЛАЗ БРОНЗАНОГ НАКИТА ИЗ РАНОГ ГВОЗДЕНОГ ДОБА СА ТЕРИТОРИЈЕ СЕЛА ЧИТЛУКА КОД СОКОБАЊЕ

Налаз који се обрађује је случајно откривен приликом земљаних радова на крчењу старог воћњака у засеоку Врело, код села Читлука, општина Сокобања, југоисточна Србија, централни Балкан. Заправо, током 2017. године Завичајном музеју у Алексинцу, а касније и Народном музеју у Београду био је понуђен на откуп скупни налаз бронзаног накита, којитом приликом технички исцртани и фотографисани, док јеместо открића обиђено од стране стручних лица и евидентирано ГПС уређајем. Скупни налаз бронзаног накита откривен је као целина на свега 10-20

cm дубине. Предмети нису били смештени у посуди нити су на локацији уочени уломци грнчарије. Према речима проналазача на месту налаза као и на околним парцелама пронађене су приликом пољопривредних радова јако иструлеле кости за које би се могло претпоставити да су антрополошки остаци, што налаз контекстуализује као гробни прилог.

Скупни налаз из Врела сачињавају искључиво предмети од бронзе, међу којима се налазе: три торквеса тордираног тела са нанизаним привесцима, четири наруквице од спирално увијене и тордиране жице, две пуноливане наруквице украшене кратким, хоризонталним, пластичним ребрима и једна фибула већих димензија (136 x 79 mm). Према аналогјама из хронолошки јасно дефинисаних контекста са територија Србије, средње и југоисточне Европе утврђено је да налази припадају периоду раног гвозденог доба. Налази би се прецизније могли сместити у оквиру На В2-В3 фазе, која се у домаћој терминологији често повезује са Калакача хоризонтом, односно временским периодом између X и VIII века пре нове ере. Таква хронолгија откривених предмета, као и велика могућност да је у питању гробни налаз, упућује на везу са од раније познатом некрополом на кућном плацу Миловановића, која је откривена на супротном крају села на око 3,5 km удаљености ка североистоку од анализираног налазишта у Врелу.

Весна Вучковић, Завичајни музеј Параћин
Војислав Филиповић, Археолошки институт
Мирко Вранић, Лабораторија за биоархеологију
Бранислав Стојановић, Завичајни музеј Параћин
Душан Каличанин, Завичајни музеј Параћин

СИСТЕМАТСКО РЕКОГНОСЦИРАЊЕ ЗАПАДНЕ ОБАЛЕ ВЕЛИКЕ МОРАВЕ У ОПШТИНИ ПАРАЋИН

На територији општине Параћин од оснивања музеја 1978. године до сада евидентирано је преко 120 археолошких локалитета, који су хронолошки опредељени од праисторије до средњег века. Реч је о тематским рекогносцирањима, фокусираним углавном на позната средњевековна налазишта, док су систематска рекогносцирања до данас изостала.

Овогодишња истраживања била су усмерена на западну обалу Велике Мораве, која обухвата равничарски појас омеђен планином Јухор на западу. Претходним обиласком овог подручја евидентирано је 7 локалитета различите провенијенције од праисторије до средњег века, од којих су неки и археолошки ископавани. У атарима села Поточац, Својново,